

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny

KPS.410.5.4.2025

Pani
Monika Krzyżanowska
Kierownik Środowiskowego Domu
Samopomocy w Radomiu
ul. Dzierzkowska 9
26-600 Radom

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/032 Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi pomocy w formie środowiskowych domów samopomocy

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
tel. 48224445687, kps@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Środowiskowy Dom Samopomocy w Radomiu ¹ ul. Dzierzkowska 9, 26-600 Radom.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Monika Krzyżanowska, kierownik ŚDS od 22 lutego 2022 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: 1. Aneta Chmielewska, p.o. kierownika ŚDS od 31 stycznia 2022 r. do 21 lutego 2022 r. 2. Izabela Gmur, kierownik ŚDS od 1 czerwca 2017 r. do 29.01.2022 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Wykorzystanie środków finansowych przeznaczonych na bieżące prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy. 2. Świadczenie usług i zapewnianie standardu w ramach środowiskowych domów samopomocy.
Okres objęty kontrolą	Lata 2022-2024 z wykorzystaniem dowodów i informacji sporządzonych przed i po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny
Kontroler	Mateusz Pastuszko, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/36/2025 z 24 czerwca 2025 r.

(akta kontroli tom I str. 3-9)

¹ Dalej: ŚDS lub dom.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2022-2024 ŚDS prawidłowo wykorzystał dotacje przeznaczone na bieżące prowadzenie, a usługi świadczone osobom z zaburzeniami psychicznymi odpowiadały obowiązującym standardom. Jednakże miesięczne sprawozdania przekazywane do Wojewody Mazowieckiego⁴ za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej⁵ zawierały nierzetelne dane dotyczące liczby uczestników ŚDS – dotyczyło to łącznie ośmiu miesięcy w 2022 r. Dom nie otrzymał dotacji na zadania inwestycyjne.

Uczestnicy przyjmowani byli zgodnie z rozstrzygnięciem wynikającym z decyzji kierującej do domu. Uczestnikom zapewniono usługi odpowiednie do ich potrzeb, jednak ich realizacja nie zawsze była zgodna z obowiązującymi przepisami rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy⁶. Od kwietnia do listopada 2022 r. wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego był niższy od wymaganego § 12 ust. 1, 1a i 2 ww. rozporządzeniem. W przypadku wszystkich objętych badaniem dziewięciu osób, które po raz pierwszy występowały o skierowanie do domu, zespół wspierająco-aktywizujący nie dokonał oceny możliwości zaproponowania indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego⁷ oraz okresu jaki będzie niezbędny na jego realizację. Do lutego 2023 r. nie prowadzono ewidencji zbiorczej uczestników, a późniejsza ewidencja nie zawierała wymaganej § 24 ust. 31 lit. a tiret 7 rozporządzeniem w sprawie ŚDS, informacji o okresie i przyczynie dłuższej niż dwutygodniowej nieobecności w domu.

Zespół wspierająco-aktywizujący zbierał się z wymaganą częstotliwością. Jednakże, dwóch jego członków nie posiadało odpowiednich kwalifikacji do zajmowania ww. stanowiska, a dwóch obowiązkowego szkolenia, co było niezgodne odpowiednio z § 10 ust. 1 oraz § 23 ust. 2 rozporządzenia w sprawie ŚDS.

Budynek spełniał standardy wynikające z § 18 rozporządzenia w sprawie ŚDS.

Dom prawidłowo i terminowo wywiązywał się z obowiązków sprawozdawczych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykorzystanie środków finansowych przeznaczonych na bieżące prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy

Opis stanu faktycznego

1. W latach 2022-2024 ŚDS otrzymał od Wojewody dotacje przeznaczone na bieżące funkcjonowanie domu w wysokości odpowiednio: 1224,3 tys. zł,

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: Wojewoda.

⁵ Dalej: CAS.

⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 249, dalej: rozporządzenie w sprawie ŚDS.

⁷ Dalej: IPPWA.

⁸ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

1392,8 tys. zł, 1474,7 tys. zł. ŚDS nie otrzymał dotacji na rozwój domu, w tym na zadania inwestycyjne.

(akta kontroli tom II, str. 37-39)

Dotacje przyznawano na podstawie miesięcznych sprawozdań przesyłanych za pośrednictwem CAS do Wojewody. Badaniem pod względem zgodności danych wykazywanych w ww. sprawozdaniach ze stanem faktycznym, objęto próbę 20 losowo wybranych sprawozdań⁹. Ustalono, że:

- w miesiącach: maj, czerwiec, lipiec, sierpień, wrzesień, grudzień 2022 r., maj, sierpień, listopad 2023 r. oraz luty, maj, sierpień 2024 r. wykazano mniejszą liczbę uczestników niż wynikającą z list obecności. Różnice w części wskazanych miesięcy¹⁰ wynikały ze sporządzania sprawozdania przed upływem miesiąca¹¹. Po przesłaniu sprawozdania frekwencja uczestników ulegała zmianie w wyniku przyścia do ŚDS wcześniej nieobecnych uczestników. Za miesiące: czerwiec, lipiec oraz grudzień 2022 r. kierownik ŚDS nie potrafiła wyjaśnić przyczyn rozbieżności;
- w maju 2022 r. liczba osób z zaburzeniami psychicznymi, mająca decyzje administracyjne kierujące do domu różniła się do sumy uczestników mających tożsame decyzje administracyjne w poszczególnych typach domów¹². Przyczyną tego było otrzymanie decyzji administracyjnej przez uczestnika po przesłaniu sprawozdania;
- w miesiącach: styczeń, luty, marzec, kwiecień i listopad 2022 r. zawyżono liczbę uczestników wykazanych w CAS w stosunku do liczby wynikającej z list obecności, odpowiednio o: dziewięć, 13, jedną, dwie oraz jedną osobę. W listopadzie 2022 r. nie uwzględniono uczestnika, któremu decyzja administracyjna kierująca do ŚDS wygasła z dniem 4 listopada 2022 r. Opis zawarto w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akt kontroli tom I str. 279, 281-476)

W latach 2022-2024 otrzymane dotacje na bieżące prowadzenie lub rozwój ŚDS, wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem. Z otrzymanej dotacji w 2022 r. wydatkowano 1202,1 tys. zł (98,2%), a niewykorzystaną dotację w wysokości 22,2 tys. zł zwrócono 31 grudnia 2022 r. W 2023 r. wydatkowano 1351,0 tys. zł (96,9%), a 41,7 zł zwrócono 29 grudnia 2023 r. W 2024 r. wydatkowano 1474,7 tys. zł, a 8,6 tys. zł (99,4%) zwrócono 31 grudnia 2024 r. Zwrotu niewykorzystanych dotacji dokonano na rachunek bankowy gminy. Dotację wykorzystano głównie na:

⁹ Wszystkie przesłane w 2022 r. oraz po jednym z każdego kwartału w latach 2023-2024.

¹⁰ Maj, sierpień, wrzesień 2022 r., maj, sierpień, listopad 2023 r. oraz luty, maj, sierpień 2024 r.

¹¹ Informacje przekazano za pośrednictwem CAS: za maj 2022 r. - 23 maja 2022 r. (termin na złożenie do 2 czerwca 2022 r.), za sierpień 2022 r. - 22 sierpnia 2022 r. (termin na złożenie do 1 września 2022 r.), za wrzesień 2022 r. - 26 września 2022 r. (termin na złożenie do 3 października 2022 r.), za maj 2023 r. - 24 maja 2023 r. (termin na złożenie do 1 czerwca 2023 r.), za sierpień 2023 r. - 23 sierpnia 2023 r. (termin na złożenie do 1 września 2023 r.), za listopad 2023 r. - 24 listopada 2023 r. (termin na złożenie do 1 grudnia 2023 r.), za luty 2024 r. - 26 lutego 2024 r. (termin na złożenie do 1 marca 2024 r.), za maj 2024 r. - 8 maja 2024 r. (termin na złożenie do 16 maja 2024 r.) oraz za sierpień 2024 r. - 22 sierpnia 2024 r. (termin na złożenie do 30 sierpnia 2024 r.).

¹² Liczba osób, którym wydano decyzje wynosiła 59 uczestników, natomiast w podziale na typy domów wykazano 46 uczestników domu typu A i 14 uczestników domu typu B.

wynagrodzenia dla pracowników, wyżywienie uczestników, wyposażenie pracowni oraz bieżące koszty eksploatacji budynku.

(akta kontroli tom II str. 37-39, tom III str. 184-353)

Badaniem pod kątem prawidłowości wykorzystania dotacji objęto trzy¹³ z 33 umów zawartych w latach objętych kontrolą. Wartość umów objętych badaniem wynosiła 118,3 tys. zł brutto¹⁴. Stwierdzono, że:

- dotacje wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem, tj. na wydatki związane z bieżącym funkcjonowaniem domu (udzielanie świadczeń zdrowotnych z zakresu medycyny pracy, zakup i dostawa laptopów, niszczarek oraz drukarki, opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej na realizację zadania – malowanie ścian i sufitów w ŚDS);
- poniesione koszty wynikały z zawartych umów¹⁵;
- dowody księgowe zawierały elementy wynikające z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁶;
- faktury opłacono terminowo.

(akta kontroli tom II str. 40-44, 95-288, 482-517)

Obowiązująca w ŚDS w latach 2022-2024 polityka (zasady rachunkowości)¹⁷ zawierała informacje o prowadzeniu ksiąg rachunkowych z wykorzystaniem systemu informatycznego, lecz nie zawierała wykazu zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych z określeniem ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych i w procesach przetwarzania danych oraz opisu systemu informatycznego, zawierającego wykaz programów, procedur lub funkcji, w zależności od struktury oprogramowania, wraz z opisem algorytmów i parametrów oraz programowych zasad ochrony danych, w tym w szczególności metod zabezpieczenia dostępu do danych i systemu ich przetwarzania. Ponadto określenie wersji oprogramowania i daty rozpoczęcia jego eksploatacji. Polityka rachunkowości nie zawierała informacji o zmianie systemu informatycznego za pomocą, którego prowadzono księgi rachunkowe w ŚDS¹⁸. Z wyjaśnień kierownika ŚDS wynika, że nie zna przyczyn ww. sytuacji w okresie przed przejściem spraw księgowych przez MCUW, tj. do lipca 2022 r. Natomiast dyrektor MCUW poinformował, że informacje te nie zostały szczegółowo określone w polityce rachunkowości, gdyż w jednostce są one prowadzone zgodnie z ogólnymi zasadami określonymi przepisami ustawy o rachunkowości. Jednak aktualnie obowiązujące Zarządzenie nr 18/2025 dyrektora MCUW w sprawie zasad (polityki) rachunkowości zawiera informacje o systemie informatycznym za pomocą, którego prowadzone są księgi w ŚDS, wykazu zbioru

¹³ W tym umowy zawarte na najwyższą (22,5 tys. zł) i najniższą kwotę (0,4 tys. zł).

¹⁴ Z wyłączeniem umów, których przedmiotem były art. papiernicze, „dostarczanie wody i odbioru ścieków, dostarczanie wody pitnej oraz najmu urządzeń do wody, użyczenie pomieszczeń, usługi bankowe, używanie samochodu prywatnego do celów służbowych, świadczenie usług telekomunikacyjnych – których wartość zmieniała się w zależności od ilości zużycia lub wykazu osób objętych usługą.

¹⁵ Łączenie zawarto umowy na kwotę 29,4 tys. zł.

¹⁶ Dz. U. z 2025 r. poz. 120, ze zm.

¹⁷ Wprowadzona Zarządzeniem Nr 2/05/2021 Kierownika ŚDS z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie polityki (zasad rachunkowości) oraz planu kont, dalej: polityka rachunkowości.

¹⁸ Umowa udzielenia licencji z 8 sierpnia 2022 r.

danych tworzących te księgi oraz dane określające wersje oprogramowania i datę rozpoczęcia jego eksploatacji.

(akta kontroli tom III str. 7-51)

2. W latach 2022-2024 w ŚDS nie prowadzono postępowań dotyczących zamówień publicznych procedowanych w oparciu o przepisy ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych¹⁹. W ŚDS obowiązywał regulamin udzielania zamówień, do których nie stosuje się pzp, wprowadzony zarządzeniem kierownika ŚDS²⁰.

(akta kontroli tom II str. 66-95)

Do 1 sierpnia 2022 r., zgodnie z § 11 statutu ŚDS²¹ obsługę finansowo-księgową, kadrową, prawną, z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej, informatyczną oraz obsługę związaną z udzielaniem zamówień publicznych przez dom zapewniało Miejskie Centrum Usług Wspólnych w Radomiu²².

(akta kontroli tom I str. 163-173)

Dyrektor MCUW wprowadził regulamin udzielania zamówień²³, do których nie stosuje się przepisów pzp²⁴.

Badaniem pod kątem prawidłowości stosowania regulaminu udzielania zamówień, do których nie stosuje się przepisów pzp objęto dwa zamówienia publiczne²⁵ w łącznej kwocie 29,0 tys. zł. Stwierdzono, że:

- zamawiający dysponował środkami finansowymi przeznaczonymi na sfinansowanie zamówienia;
- kierownik ŚDS (jako wnioskodawca postępowania) złożyła do MCUW wniosek zawierający opis przedmiotu zamówienia zawierający wymagane cechy dostawy (parametry techniczne, właściwości funkcjonalne), a w przypadku usługi (opis, zakres i czas trwania);
- wniosek zawierał elementy wynikające z § 7 regulaminu MCUW, tj. oznaczenie wnioskodawcy postępowania, nazwę i liczbę przedmiotu zamówienia. W obydwu przypadkach brakowało informacji na temat wartości udzielonych zamówień podobnych lub tego samego rodzaju w bieżącym roku budżetowym, a w jednym²⁶ informacji na temat oczekiwanego terminu realizacji. Z informacji przedstawionych przez dyrektora MCUW wynikało, że MCUW z racji realizowanych zadań statutowych (m.in. prowadzenie księgowości) ma dostęp

¹⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1320, ze zm., dalej: pzp.

²⁰ Nr 1/05/2021 z dnia 7 maja 2021 r. oraz nr 11/2022 z dnia 29 grudnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu udzielania zamówień, do których nie stosuje się przepisów pzp, zmienione zarządzeniem nr 11/2023 kierownika ŚDS z 20 grudnia 2023 r. w sprawie wprowadzenia zmian w regulaminie udzielania zamówień, do których nie stosuje się przepisów pzp.

²¹ Przyjętego uchwałą nr LXXVII/0707/2022 Rady Miejskiej w Radomiu z 25 kwietnia 2022 r. w sprawie przyjęcia statutu Środowiskowego Domu Samopomocy w Radomiu przy ul. Dzierzkowskiej 9, zmienionego Uchwałą nr XII/156/2024 Rady Miejskiej w Radomiu z 25 listopada 2024 r. w sprawie zmiany uchwały nr LXXVII/0707/2022 Rady Miejskiej w Radomiu z 25 kwietnia 2022 r. w sprawie przyjęcia statutu Środowiskowego Domu Samopomocy w Radomiu przy ul. Dzierzkowskiej 9; dalej: statut ŚDS.

²² Dalej: MCUW.

²³ Zarządzenie nr 33/2023 z 30 października 2023 r.

²⁴ Zmieniony zarządzeniem dyrektora MCUW nr 5/2024 z 1 lutego 2024 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu udzielania zamówień, do których nie stosuje się przepisów pzp, dalej: regulamin MCUW.

²⁵ Znak sprawy: DZP.271.1.171.2023.MCz, DZP.271.1.9.2024.AR.

²⁶ Znak sprawy: DZP.271.1.171.2023.MCz.

do informacji o planowanych i udzielonych zamówieniach dla jednostki obsługiwanej. Natomiast w kwestii braku informacji o oczekiwanym terminie realizacji przyjęto, że nie było to zamówienie pilne z konkretnym oczekiwanym terminem wykonania. W tej sytuacji MCUW przeprowadziło wśród wykonawców rozeznanie co do dostępności, ceny i możliwego terminu realizacji oraz wystąpiono telefonicznie do jednostki obsługiwanej (ŚDS) o akceptację terminu realizacji;

- szacunkową wartość przedmiotu zamówienia ustalono i udokumentowano w oparciu o informacje uzyskane od wykonawców;
- sporządzono protokół wyboru oferty, w których powołana z pracowników MCUW komisja rozstrzygająca dokonała wyboru najkorzystniejszej oferty;
- zawarto pisemne umowy z wykonawcami²⁷.

(akta kontroli tom II str. 95-288, 517-518)

3. W latach 2022-2024 ŚDS jako ośrodek wsparcia dziennego pobytu świadczył usługi nieodpłatnie²⁸. Analiza 15 decyzji administracyjnych kierujących do ŚDS potwierdziła nieodpłatne przyznawanie świadczeń w formie uczestnictwa w zajęciach organizowanych w domu.

(akta kontroli tom I str. 163-173)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość, wykazywanie w miesięcznych sprawozdaniach, przekazywanych za pośrednictwem CAS do Wojewody, danych niezgodnych ze stanem faktycznym, co było działaniem nierzetelnym. W miesiącach styczeń, luty, marzec, kwiecień oraz listopad 2022 r., zawyżono liczbę uczestników posiadających aktualne decyzje administracyjne kierujące do ŚDS, którzy korzystali ze wsparcia udzielonego w ramach ŚDS w stosunku do liczby uczestników wynikających z prowadzonych list obecności, odpowiednio o: dziewięć, 13, jedną, dwie oraz jedną osobę.

W styczniu, lutym, marcu oraz kwietniu 2022 r. liczba uczestników wykazana w CAS wynosiła 50 osób, a w listopadzie 2022 r. – 52 osoby. Natomiast z listy obecności wynikało, że ze wsparcia udzielonego w ramach ŚDS korzystało w tych miesiącach odpowiednio: 41, 37, 49 48 oraz 51 osób. W listopadzie 2022 r. w przekazanym sprawozdaniu nie uwzględniono w danych dotyczących liczby uczestników mających aktualne decyzje administracyjne kierujące do ŚDS osoby, która została decyzją objęta. W miesiącach czerwiec, lipiec oraz grudzień 2022 r. w sprawozdaniach wykazano mniejszą liczbę uczestników niż wynikającą z list obecności odpowiednio o pięć, jedną oraz trzy osoby.

Kierownik ŚDS wyjaśniła odpowiednio, że:

- odnośnie zawyżonej liczby uczestników mających aktualne decyzje administracyjne kierujące do ŚDS względem liczby uczestników wynikających z prowadzonych list obecności w miesiącach styczeń, luty, marzec, kwiecień oraz listopad 2022 r., nie zna przyczyn rozbieżności. Zwróciła uwagę, że była zatrudniona od 22 lutego 2022 r., więc nie ma wiedzy na temat sprawozdania za styczeń 2022 r. Natomiast sprawozdania za kolejne miesiące tj. luty, marzec, kwiecień oraz listopad 2022 r.

²⁷ Umowa nr: 180/2023 z 18 grudnia 2023 r., 107/2024 z 10 kwietnia 2024 r.

²⁸ Zgodnie z art. 51b ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214, ze zm.; dalej: uops) oraz § 3 statutu ŚDS.

opracowano na podstawie ustnych lub pisemnych danych od pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego;

- odnośnie nieuwzględnienia w sprawozdaniu za listopad 2022 r., w danych dotyczących liczby uczestników mających aktualne decyzje administracyjne kierujące do ŚDS osoby, która taką decyzją dysponowała, to pracownik nie porównał listy obecności z ostatnią decyzją administracyjną wydaną dla uczestnika. Decyzja wygasła 4 listopada 2022 r., a osoba w tym miesiącu ani razu nie była w ŚDS;
- odnośnie mniejszej liczby uczestników niż wynikająca z list obecności w miesiącach czerwiec, lipiec oraz grudzień 2022 r., nie potrafiła wyjaśnić przyczyn rozbieżności.

NIK podkreśla, że zgodnie z § 15 ust. 1 i ust. 5 pkt 5 regulaminu organizacyjnego ŚDS²⁹ to kierownik organizuje i koordynuje pracę ŚDS oraz do jego zadań należy w szczególności nadzór nad prowadzoną dokumentacją dotyczącą działalności ŚDS.

(akta kontroli tom I str. 279, 281-373, tom II str. 5-6, tom III str. 383, 475-467)

OCENA CZĄSTKOWA

ŚDS w latach 2022-2024 w sposób prawidłowy wykorzystał dotacje przeznaczone na jego bieżące prowadzenie. Stwierdzono, że w miesięcznych sprawozdaniach przekazywanych do Wojewody za pośrednictwem CAS zmieszczono nierzetelne dane, dotyczące liczby obecnych uczestników, a w jednym miesiącu nie uwzględniono uczestnika pomimo dysponowania przez niego decyzją administracyjną kierującą do domu. W ŚDS nie występowały zamówienia, co do których należałoby stosować pzp, procedowano je w oparciu o wewnętrzny regulamin udzielania zamówień, do których nie stosuje się przepisów pzp.

2. Świadczenie usług i zapewnianie standardu w ramach środowiskowych domów samopomocy

Opis stanu faktycznego

2.1 ŚDS jako jednostka organizacyjna gminy działał na podstawie: statutu³⁰, regulaminu organizacyjnego, programu działalności³¹ oraz planów pracy domu na każdy rok. Regulamin organizacyjny, program działalności oraz plany pracy domu na każdy rok uzgadniano z Wojewodą oraz zatwierdzano przez jednostkę

²⁹ Załącznik do Zarządzenia nr 3179/2021 Prezydenta Miasta Radomia z 31 grudnia 2021 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego ŚDS, zmienionego Zarządzeniem nr 3728/2022 Prezydenta Miasta Radomia z 15 lipca 2022 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego ŚDS oraz Zarządzenie nr 937/2025 Prezydenta Miasta Radomia z 14 marca 2025 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego ŚDS; dalej: regulamin organizacyjny.

³⁰ Załącznik do Uchwały nr LXXVII/0707/2022 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 25 kwietnia 2022 r. w sprawie przyjęcia statutu Środowiskowego Domu Samopomocy w Radomiu przy ul. Dzierzkowskiej 9, zmienionego Uchwałą nr XII/156/2024 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 25 listopada 2024 r. w sprawie zmiany uchwały nr LXXVII/0707/2022 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 25 kwietnia 2022 r. w sprawie przyjęcia statutu Środowiskowego Domu Samopomocy w Radomiu przy ul. Dzierzkowskiej 9.

³¹ Załącznik od Zarządzenia nr 2760/2021 Prezydenta Miasta Radomia z dnia 20 sierpnia 2021 r. w sprawie zatwierdzenia Programu Działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w Radomiu przy ul. Dzierzkowskiej 9.

prowadzącą tj. gminę. Dom był placówką typu A³² i B³³, przeznaczoną łącznie dla 50 osób przewlekle psychicznie chorych oraz dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. ŚDS był ośrodkiem wsparcia pobytu dziennego, w którym zajęcia prowadzono przez pięć dni w tygodniu od poniedziałku do piątku po 8 godzin dziennie³⁴, w grupach oraz indywidualnie.

(akta kontroli tom. I str. 22-90, 163-174)

W latach 2022-2024 kierownik ŚDS nie korzystała z możliwości zamknięcia domu na okres nie dłuższy niż 15 dni w roku kalendarzowym. Kierownik ŚDS wyjaśniła, że kierowała się dobrem uczestników, a przy tym urlopy pracowników planowano tak, aby dom funkcjonował przez cały rok.

(akta kontroli tom II str. 4)

W latach 2022-2024 na koniec każdego roku w domu przebywało odpowiednio: 62, 60 oraz 58 uczestników³⁵. Stan uczestników na początku 2022 r. wynosił 57 uczestników, a na koniec 2022 r. – 55 uczestników. W 2023 r. było to odpowiednio: 65 oraz 54 uczestników, a w 2024 r. – 54 oraz 53 uczestników. Średnia miesięczna liczba uczestników miała tendencję wzrostową i wynosiła: w 2022 r. – 27 osób, w 2023 r. – 29 osób i w 2024 r. – 31³⁶

Struktura wiekowa uczestników w poszczególnych latach kształtowała się następująco:

- w 2022 r. najmłodszy uczestnik miał 23 lata, a najstarszy 75 lat;
- w 2023 r. odpowiednio: 22 lata oraz 76 lat;
- w 2024 r. odpowiednio: 53 lata oraz 77 lat.

W latach objętych kontrolą średnia wieku uczestników wynosiła odpowiednio: 49, 48 oraz 48 lat.

(akta kontroli tom II str. 7-13)

W latach 2022-2024 15 osób z zaburzeniami psychicznymi zakończyło uczestnictwo w ŚDS (2022 r. – pięć osób³⁷, w 2023 r. – sześć osób³⁸, 2024 r. – cztery osoby³⁹). Przyczynami zakończenia uczestnictwa były: śmierć uczestnika,

³² Przeznaczony dla osób przewlekle psychicznie chorych, zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie ŚDS.

³³ Przeznaczony dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu, którzy posiadają orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności wraz ze wskazaniem stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znaczeniem ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji (§ 3 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie ŚDS).

³⁴ W godzinach od 7:30 do 15:30.

³⁵ Uwzględniając uczestników, którym kończyły się decyzje kierujące do ŚDS, uczestników rozpoczynających korzystanie w usług oraz uczestników będących na zwolnieniach chorobowych.

³⁶ Wpływ na frekwencję uczestników miał m.in. pobyt w szpitalu, choroba, złe samopoczucie, wizyty lekarskie oraz pobyt na wakacjach.

³⁷ Jedna osoba umieszczona w placówce całodobowej, a cztery osoby zrezygnowały z przyczyn osobistych.

³⁸ Jedna osoba umieszczona w placówce całodobowej, dwie osoby zmarły, w przypadku jednej osoby decyzja administracyjna wygasła z upływem czasu na jaki została wydana, a w przypadku dwóch osób zmieniono decyzje administracyjne i odmówiono im dalszej pomocy ze względu na agresywne zachowanie.

³⁹ Jedna osoba umieszczona w placówce całodobowej, jedna osoba usamodzielniała się, dwie decyzje wygasły (jedna w skutek rezygnacji uczestnika, a druga z powodu upływu czasu na jaki została wydana).

powody osobiste, wygaśnięcie decyzji administracyjnej kierującej do ŚDS, zmiana decyzji administracyjnej i odmowa dalszej pomocy z uwagi na agresywne zachowanie uczestnika, umieszczenie w placówce całodobowej oraz usamodzielnienie się uczestnika. W latach objętych kontrolą 28 osób z zaburzeniami psychicznymi oczekiwało na przyjęcie do ŚDS⁴⁰, tj.: 14 osób w 2022 r. oraz po siedem osób w latach 2023-2024.

(akta kontroli tom II str. 5)

W latach 2022-2024 w dziewięć osób⁴¹ zrezygnowało z uczestnictwa w ŚDS. Przyczyną rezygnacji było: umieszczenie w placówce całodobowej opieki (cztery osoby), obawa o zdrowie w związku z pandemią wirusa SARS-CoV-2 (jedna osoba) oraz usamodzielnienie się (jedna osoba). Trzej uczestnicy zrezygnowali z usług świadczonych w ramach ŚDS bez podania przyczyny.

(akta kontroli tom II str. 328)

W latach 2022-2024 uczestnicy ŚDS mieli wydane decyzje administracyjne kierujące do ŚDS. Z badanej próby 15 takich decyzji administracyjnych, badanych pod kątem kwalifikacji osób do skorzystania z usług świadczonych w ramach ŚDS, wynika, że osoby nimi objęte każdorazowo były przyjmowane zgodnie z rozstrzygnięciem zawartym w poszczególnych decyzjach administracyjnych, tj. w przypadku nowych osób ubiegających się o uczestnictwo w domu, decyzję przyznawano na czas nie dłuższy niż trzy miesiące. Następnie osoby te otrzymywały decyzje administracyjne na czas określony, niezbędny do realizacji IPPWA. W jednym przypadku pierwszą decyzję administracyjną, kierującą osobę z zaburzeniami psychicznymi do ŚDS, wydano na czas dłuższy niż trzy miesiące⁴². Kierownik ŚDS wyjaśniła, że dom otrzymując decyzję administracyjną nie jest stroną postępowania, zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁴³. Po otrzymaniu decyzji administracyjnej niezwłocznie telefonicznie poinformowała Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu⁴⁴ o nieprawidłowym terminie. MOPS nie zmienił decyzji administracyjnej.

(akta kontroli tom II str. 384-453, 465)

W latach objętych kontrolą w ŚDS nie wystąpiły sytuacje, w których osoba z zaburzeniami psychicznymi, mająca decyzję administracyjną kierującą do domu, nie została do niego przyjęta.

(akta kontroli tom II str. 4)

W ŚDS nie opracowano wewnętrznych zasad / procedur dotyczących przyjmowania osób z zaburzeniami psychicznymi do domu w sytuacji, gdy liczba chętnych przekraczała możliwości zakwalifikowania ich do uczestnictwa w domu. W ocenie kierownik ŚDS, wprowadzenie ww. regulacji nie było obligatoryjne. Kierownik ŚDS opracowała kwestionariusz osoby ubiegającej się o

⁴⁰ Były to osoby, które nie miały wydanej decyzji administracyjnej kierującej do domu, a znajdowały się na liście osób oczekujących, prowadzonej przez pracownika ŚDS. W chwili zwolnienia się miejsca w ŚDS dokumentacja tych osób była przekazywana do MOPS celem wydania decyzji kierującej do domu.

⁴¹ Cztery w 2022 r., jedna w 2023 r., cztery w 2024 r.

⁴² Od 4 września 2024 r. do 31 grudnia 2024 r.

⁴³ Dz. U. z 2024 r. poz. 572, ze zm.

⁴⁴ Dalej: MOPS.

miejsce w ŚDS, który po wypełnieniu i podpisaniu przez osobę zainteresowaną, dołączano do aktualnej listy osób oczekujących. W latach 2022-2024 z listy osób oczekujących (28 osób) przyjęto osiem osób z zaburzeniami psychicznymi. Czas oczekiwania wynosił od 63 do 399 dni (średni 191 dni). O kolejności przyznawania miejsc w domu decydowało miejsce na liście osób oczekujących, chęć z korzystania z usług, stan zdrowia osoby oczekującej oraz typ domu, w którym było wolne miejsce (dom typu A lub B).

(akta kontroli tom II str. 4, 329)

W latach 2022-2024 współpraca ŚDS z lokalnymi warsztatami terapii zajęciowej⁴⁵ polegała na uczestnictwie w różnego rodzaju imprezach okolicznościowych czy wydarzeniach sportowych. Dom nie współpracował z WTZ w sytuacji, gdy nie było osób z zaburzeniami psychicznymi, oczekujących do zakwalifikowania ich do uczestnictwa w ŚDS, gdyż w ŚDS uczestniczyło zawsze więcej osób z zaburzeniami psychicznymi niż liczba miejsc statutowych⁴⁶. Jednocześnie, osobom oczekującym na przyjęcie do ŚDS (z uwagi na brak wolnych miejsc) wskazywano dane teled adresowe lokalnych WTZ lub innych właściwych do świadczenia pomocy jednostek organizacyjnych gminy. Lokalne WTZ nie zwracały się do ŚDS o przekazanie informacji w sprawie wolnych miejsc w domu.

(akta kontroli tom III str. 485)

Z informacji otrzymanych z sześciu WTZ, funkcjonujących na terenie miasta Radomia wynikało, że w latach 2022-2024 dla 10 osób z niepełnosprawnościami⁴⁷ rada programowa WTZ dokonała kompleksowej oceny realizacji indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika WTZ, zajmując stanowisko w kwestii osiągniętych postępów w rehabilitacji, uzasadniających potrzebę skierowania do ośrodka wsparcia, w rozumieniu przepisów uops. Decyzję podjęto ze względu na brak postępów w rehabilitacji i złe rokowania, co do możliwości osiągnięcia postępów uzasadniających podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na rynku pracy po odbyciu dalszej rehabilitacji w WTZ. W stosunku do trzech osób podjęto decyzje przedłużenia uczestnictwa w terapii zajęciowej ze względu na okresowy brak możliwości skierowania do ośrodka wsparcia.

(akta kontroli tom III str. 354-375)

2.2. Według stanu na 21 lipca 2025 r. stwierdzono że obiekt, w którym mieścił się ŚDS, nie spełniał wszystkich standardów usług wynikających z § 18 rozporządzenia w sprawie ŚDS. Dom zajmował część budynku, którego usytuowanie zapewniało bezpieczeństwo i spokój jego uczestnikom. Powierzchnia użytkowa⁴⁸ przypadająca na jednego uczestnika wynosiła 15,0 m².

⁴⁵ Dalej: WTZ. Były to: WTZ prowadzony przez Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niewidomym i Niedowidzącym „NADZIEJA”, WTZ prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną KOŁO w Radomiu, WTZ prowadzony przez Polski Związek Głuchych Oddział Mazowiecki, WTZ prowadzony przez Radomskie Stowarzyszenie Sportu i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych „START”, WTZ prowadzony przez Stowarzyszenie Pomocy Niepełnosprawnym „Do celu” im. Św. Brata Alberta oraz WTZ prowadzony przez Stowarzyszenie na Rzecz Innowacji i Edukacji.

⁴⁶ Kolejne osoby kierowane były do ŚDS w przypadkach wskazanych w § 7 ust. 9 rozporządzenia w sprawie ŚDS.

⁴⁷ Wszystkie osoby miały znaczny stopień niepełnosprawności..

⁴⁸ Z umowy użyczenia nr 1/2023 zawartej 29 września 2023 r. pomiędzy Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą „Słoneczny Dom” a ŚDS wynika, że powierzchnia pomieszczeń oddanych do

Budynek i jego otoczenie było wolne od barier architektonicznych, a także było wyposażone w udogodnienia umożliwiające funkcjonowanie osobom z niepełnosprawnościami, za wyjątkiem zamieszczenia informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy. Opis zawarto w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Budynek posiadał wszystkie pomieszczenia, odpowiednio wyposażone w sprzęt niezbędny do prowadzenia w nich zajęć oraz realizacji zadań wspierająco-aktywizujących.

(akta kontroli tom II str. 32-38, tom III str. 498-508)

2.3. W latach 2022-2024 w ŚDS zatrudnionych było łącznie 21 pracowników. W podziale na stanowiska pracy, kadre domu stanowili: kierownik (stanowisko zajmowało kolejno trzy osoby)⁴⁹, zastępca kierownika (jedna osoba)⁵⁰, pedagog (trzy osoby)⁵¹, instruktor terapii zajęciowej (dwie osoby)⁵², terapeuta zajęciowy (pięć osób)⁵³, psycholog (dwie osoby)⁵⁴, główny księgowy (dwie osoby)⁵⁵, inspektor (jedna osoba)⁵⁶, opiekun (jedna osoba)⁵⁷ oraz pracownik gospodarczy (dwie osoby)⁵⁸. Większość pracowników zatrudnionych było w pełnym wymiarze czasu pracy, za wyjątkiem psychologów⁵⁹ oraz głównych księgowych⁶⁰ oraz pracownika gospodarczego⁶¹. Stan zatrudnienia na koniec każdego roku wynosił: 12 pracowników w 2022 r. oraz po 13 pracowników w latach 2023-2024. Stan zatrudnienia odpowiadał stanowiskom wykazanym w regulaminie organizacyjnym, za wyjątkiem stanowiska fizjoterapeuty oraz asystenta osoby niepełnosprawnej, które to stanowiska nie zostały utworzone. Kierownik ŚDS wyjaśniła, że zatrudnienie w ŚDS następowało odpowiednio do potrzeb domu, uwzględniając przy tym plan wydatków, w szczególności wynagrodzeń.

(akta kontroli tom I str. 201, tom II str. 45-47)

W latach objętych kontrolą stanowisko kierownika ŚDS zajmowały trzy osoby. Wszystkie miały wykształcenie wyższe na kierunku mającym zastosowanie przy świadczeniu usług w domu, co najmniej półroczne doświadczenie zawodowe polegające na realizacji usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej. Jednakże w jednym przypadku osoba pełniąca obowiązki kierownika ŚDS w okresie od 31 stycznia 2022 r. do 21 lutego 2022 r., nie miała specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej wynikającej z art. 122 ust. 1 uops. NIK zaznacza, że za powyższe zgodnie z § 10

użytkowania wynosi 748,16 m² (382,07 m² na pierwszym piętrze oraz 366,09 m² na drugim piętrze). Powierzchnia użytkowa przypadająca na jednego uczestnika stanowi iloraz powierzchni użytkowej użytkowanych pomieszczeń przez liczbę statutową uczestników.

⁴⁹ Jedna osoba do 29 stycznia 2022 r., kolejna do 21 lutego 2022 r. oraz obecna kierownik od 22 lutego 2022 r.

⁵⁰ Do 30 stycznia 2022 r. oraz od 22 lutego 2022 r. do 31 marca 2022 r.

⁵¹ Od 1 czerwca 2022 r. dwóch pedagogów.

⁵² Od 1 listopada 2022 r. jedna osoba.

⁵³ Cztery osoby, a od 1 czerwca 2022 r. pięć osób.

⁵⁴ Dwie osoby zatrudnione od 1 października 2021 r. oraz 1 kwietnia 2023 r. na 0,5 etatu.

⁵⁵ Jedna osoba do 31 marca 2022 r., druga do 31 lipca 2022 r.

⁵⁶ Od 5 sierpnia 2022 r.

⁵⁷ Do 28 lutego 2022 r.

⁵⁸ Do 1 czerwca 2022 r. jedna osoba, od 2 czerwca 2022 r. do 31 lipca 2022 r. dwie osoby.

⁵⁹ Dwie osoby zatrudnione od 1 października 2021 r. oraz 1 kwietnia 2023 r. na 0,5 etatu.

⁶⁰ Dwie osoby zatrudnione: pierwsza od 11 czerwca 2012 r. do 21 marca 2022 r. oraz druga 22 marca 2022 do 31 lipca 2022 r. na 0,75 etatu.

⁶¹ Zatrudnionego od 2 czerwca 2022 r. do 30 czerwca 2022 r. na 0,75 etatu, oraz od 1 do 31 lipca 2022 r. na 0,5 etatu.

ust. 2 statutu ŚDS⁶² odpowiada Prezydent Miasta Radomia, który nawiązuje i rozwiązuje stosunek pracy z kierownikiem domu oraz wykonuje wobec niego wszelkie czynności z zakresu prawa pracy.

(akta kontroli tom I str. 211-221)

Od 1 stycznia 2022 r. do 31 stycznia 2022 r., a także od 22 lutego 2022 r. do 31 marca 2022 r. w ŚDS utworzono inne stanowisko kierownicze (poza stanowiskiem kierownika ŚDS), tj. zastępcy kierownika ŚDS. Kierownik domu nie znała powodów, dla których w przeszłości podjęto decyzję o utworzeniu stanowiska zastępcy kierownika ŚDS. Wyjaśniła, że tworząc aktualnie obowiązującą strukturę organizacyjną podjęto decyzję o likwidacji ww. stanowiska mając na względzie zatrudnienie odpowiedniej liczby osób świadczących usługi, w celu osiągnięcia wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego. Natomiast była kierownik ŚDS wyjaśniła, że w okresie kiedy pełniła funkcję kierownika ŚDS, stanowisko zastępcy już istniało. Utworzenie ww. stanowiska podyktowane było sytuacją, w której siedziba ŚDS znajdowała się w dwóch lokalizacjach. W jednym miejscu był kierownik, a w drugim jego zastępca.

(akta kontroli tom II str. 5, 330, tom III str. 494-497)

W latach 2022-2024 kadra zatrudniona w ŚDS posiadała odpowiednie kwalifikacje zawodowe, z wyjątkiem dwóch pracowników – pracownika zatrudnionego na stanowisku starszego instruktora terapii zajęciowej oraz terapeuty zajęciowego. Pracownicy odbyli obowiązkowe szkolenia⁶³, za wyjątkiem dwóch psychologów, dla których kierownik ŚDS nie zorganizował obowiązkowego szkolenia dotyczącego umiejętności komunikacyjnych z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się. Opis zawarto w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom I str. 191-254, tom III str. 52-85)

W latach 2022-2024 kierownik ŚDS organizowała, co najmniej raz na sześć miesięcy, zajęcia i szkolenia dla pracowników, realizując tematy szkoleń wynikające ze zgłoszonych potrzeb, związanych z funkcjonowaniem domu⁶⁴. Kierownik domu organizowała obowiązkowe szkolenia dotyczące treningu umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się, w przypadku osób z problemami w komunikacji werbalnej.⁶⁵

(akta kontroli tom I str. 191-254, tom III str. 52-85)

⁶² Wprowadzonego uchwałą nr XVIII/166/2019 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 28 maja 2019 r. w sprawie przyjęcia Statutu Środowiskowego Domu Samopomocy w Radomiu przy ul. Dzierżkowskiej 9.

⁶³ Zgodnie z § 23 rozporządzenia w sprawie ŚDS.

⁶⁴ M.in.: „Omówienie ważnych kwestii z działalności Środowiskowych domów samopomocy według wytycznych z narady, która odbyła się 10 października 2024 r. w siedzibie Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego”, „Postępowanie z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie – wskazówki dla pracowników ŚDS w Radomiu”, „Postępowanie z osobami przewlekłe chorymi psychicznie – wskazówki dla pracowników ŚDS w Radomiu”, „Zachowanie tajemnicy służbowej w kontekście przepisów ochrony danych osobowych”, „Renty socjalne i świadczenia uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji”, „Dofinansowanie do wypoczynku – wczasy pod gruszą, pomoc rzeczowa i finansowa, zapomogi” oraz „Współpraca w zespole terapeutycznym”.

⁶⁵ Ostatnie szkolenie w tym zakresie przeprowadzono 7 listopada 2024 r.

W latach 2022-2024 w ŚDS funkcjonował zespół wspierająco-aktywizujący powołany przez kierownika domu⁶⁶. W skład zespołu w 2022 r. wchodziło 10 pracowników domu oraz w latach 2023-2024 – 11 pracowników. W podziale na stanowiska, w skład zespołu wspierająco-aktywizującego wchodził: kierownik ŚDS jako kierownik zespołu oraz członkowie zespołu, którymi byli pracownicy zatrudnieni na stanowiskach: zastępcy kierownika, pedagoga, psychologa, instruktora terapii zajęciowej, terapeuty zajęciowego oraz opiekuna⁶⁷. Zespół zbierał się z częstotliwością częstszą niż co sześć miesięcy, co było dokumentowane protokołami z jego posiedzeń⁶⁸. Zebrania dotyczyły ocen realizacji indywidualnego planu wspierająco-aktywizującego oraz omówienia i określenia kierunków dalszej pracy terapeutycznej z uczestnikami.

(akta kontroli tom I str. 201-210)

W latach objętych kontrolą w ośmiu miesiącach (od kwietnia do listopada 2022 r.), nie osiągnięto wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego w stosunku do liczby uczestników domu typu A i B oraz uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu, na poziomie wymaganym § 12 ust. 1 i 1a rozporządzenia w sprawie ŚDS. Opis zawarto w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom I str. 274-275)

W latach 2022-2024 średnie miesięczne wynagrodzenie pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego, według stanu na koniec każdego roku objętego kontrolą, wynosiło odpowiednio: 4,3 tys. zł⁶⁹, 4,7 tys. zł, 5,5 tys. zł.

(akta kontroli tom II str. 48-55)

W latach 2022-2024 w ŚDS nie zatrudniono pracowników socjalnych. Kierownik ŚDS wyjaśniła, że zatrudnienie w ŚDS następuje odpowiednio do potrzeb domu, a kierownik i pracownicy ŚDS na bieżąco współpracują z pracownikami socjalnymi, zatrudnionymi w miejscowym MOPS.

(akta kontroli tom II str. 5)

Od lipca do grudnia 2024 r. ŚDS korzystał z dofinansowania do wynagrodzeń pracowników w ramach rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024–2027”⁷⁰. Dofinansowaniem objęto 13 pracowników o łącznej wysokości 88,7 tys. zł.

(akta kontroli tom II str. 331)

2.4. W celu zbadania prawidłowości świadczenia usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi, kontrolą objęto próbę losowo wybranej dokumentacji 15 uczestników, korzystających z usług ŚDS. Stwierdzono, że:

⁶⁶ Zarządzeniem nr 2/02/2020 z 19 listopada 2020 r., zarządzeniem nr 2/2022 z 16 maja 2022 r. zarządzeniem nr 4/2022 z 10 czerwca 2022 r. oraz zarządzeniem nr 1/2023 z 11 kwietnia 2023 r. – w sprawie powołania zespołu wspierająco-aktywizującego w ŚDS.

⁶⁷ W skład zespołu chodzili wszyscy merytoryczni pracownicy ŚDS.

⁶⁸ 30 czerwca 2022 r., 11 sierpnia 2022 r., 31 października 2022 r., 28 grudnia 2022 r., 9 lutego 2023 r., 14 czerwca 2023 r., 4 października 2023 r., 22 stycznia 2024 r., 22 maja 2024 r., 20 grudnia 2024 r.

⁶⁹ Od stycznia do lipca 2022 r. – 4,6 tys. zł, a od sierpnia do grudnia 2022 r. – 4.1 tys. zł.

⁷⁰ Uchwała nr 62 Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu "Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024-2027" (M.P. poz. 505).

- dla każdego uczestnika opracowano IPPWA, który obejmował zindywidualizowane potrzeby uczestnika;
- plany postępowania wspierająco-aktywizującego realizowano w porozumieniu z uczestnikami, którzy własnoręcznym podpisem potwierdzali zapoznanie się z planem;
- w przypadku osób, które po raz pierwszy wystąpiły o skierowanie do ŚDS, zespół wspierająco-aktywizujący nie dokonał oceny możliwości zaproponowania IPPWA oraz okresu jaki będzie niezbędny na jego realizację. Opis zawarto w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- uczestnicy korzystali z usług świadczonych w ramach ŚDS. Dom zapewniał dostępność zajęć indywidualnych (np.: trening nauki higieny, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych) zajęć indywidualnych i grupowych (np.: trening dbałości o wygląd zewnętrzny, trening umiejętności komunikowania się, trening umiejętności spędzania wolnego czasu, poradnictwo psychologiczne) oraz zajęć grupowych (trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, trening kulinarny, trening umiejętności praktycznych, trening gospodarowania wolnymi środkami, terapia ruchowa);
- dla każdego uczestnika na bieżąco prowadzono dokumentację indywidualną, która zawierała: kopię decyzji administracyjnej kierującej do ŚDS, kopię orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, IPPWA, opinie specjalistów (internista, psychiatra, karta informacyjna leczenia szpitalnego) oraz notatki pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego (notatka z postępowania wspierająco-aktywizującego, karta okresowej oceny wyników postępowania, notatki służbowe, karta zgłoszenia uczestnika zajęć). Prowadzono również dokumentację zbiorczą zawierającą:
 - ewidencję uczestników, którą na bieżąco prowadzono wyłącznie w okresie od marca 2023 r. do grudnia 2024 r. W 2022 r. oraz w styczniu i lutym 2023 r. w ŚDS nie prowadzono ewidencji zbiorczej uczestników. Ewidencja zawierała wszystkie obligatoryjne informacje⁷¹, za wyjątkiem informacji o okresie i przyczynie dłuższej niż dwutygodniowej nieobecności w domu. Opis zawarto w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Ewidencja obejmowała również obecności uczestników w domu, tj. tabelę zawierającą imiona i nazwiska uczestników, rodzaj i datę zajęć oraz miejsce na zaznaczenie obecności uczestnika;
 - dzienniki dokumentujące pracę zespołu wspierająco-aktywizującego. W przypadku jednego pracownika dziennik dokumentujący prowadzenie zajęć muzycznych w ŚDS nie był prowadzony na bieżąco, nie zawierał informacji wynikających z § 24 ust. 3 pkt 2 lit. a, d i e rozporządzenia w sprawie ŚDS. Opis zawarto w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom III str. 126-171, 172-180)

⁷¹ Wymagane § 24 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia w sprawie ŚDS, tj.: imię i nazwisko uczestnika, datę i miejsce urodzenia wraz z nr PESEL, adres zamieszkania i numer telefonu uczestnika, imię i nazwisko opiekuna, adres zamieszkania i numer telefonu opiekuna, datę przyjęcia uczestnika do domu.

W latach 2022-2024 w ŚDS nie organizowano usługi transportowej dla uczestników, polegającej na dowożeniu na zajęcia z miejsca zamieszkania i odwożeniu ich po zajęciach. Kierownik ŚDS wyjaśniła, że dom usytuowany jest w centrum miasta, gdzie komunikacja miejska jest rozwinięta (kilka przystanków autobusowych). Dodała że, transport uczestników jest usługą fakultatywną skierowaną do uczestników z zaburzeniami zachowań lub z niepełnosprawnością fizyczną.

(akta kontroli tom III str. 476)

ŚDS umożliwiał uczestnikom spożywanie gorącego posiłku, przyznanego w ramach treningu kulinarnego, który realizowany był w pracowni kulinarnej.

(akta kontroli tom III str. 1-5)

W ŚDS nie odbywały się zajęcia klubowe, przeznaczone dla osób oczekujących na przyjęcie oraz byłych uczestników. Kierownik wyjaśniła, że priorytetem było zapewnienie usług uczestnikom domu posiadającym aktualne decyzje administracyjne w obszarze opisanym w planie pracy na dany rok.

(akta kontroli tom III str. 476)

Zespół wspierająco-aktywizujący nie wnioskował do jednostki prowadzącej lub jednostki zlecającej o umożliwienie uczestnikowi korzystania z innych form wsparcia w celu kontynuacji procesu usamodzielnienia, w szczególności poprzez odpowiednie formy rehabilitacji zawodowej lub zatrudnienia, w przypadku osiągnięcia przez uczestnika ŚDS poziomu samodzielności umożliwiającego uczestnictwo w innych formach wsparcia.

(akta kontroli tom II str. 331)

W latach 2022-2024 do ŚDS nie wpłynęły skargi związane z udzielaniem wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi.

(akta kontroli tom II str. 331, 335-337)

W latach objętych kontrolą 14 spośród 64 uczestników ŚDS figurowało w Kompleksowym Systemie Informatycznym Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jako osoby zgłoszone do ubezpieczenia z tytułu odbywanego szkolenia, stażu, przygotowania zawodowego, zatrudnienia na podstawie umowy zlecenia, umowy świadczenie usług oraz umowy o pracę. Kierownik ŚDS wyjaśniła, że wiedziała wyłącznie o dwóch przypadkach zatrudnienia uczestników ŚDS⁷². Zgodnie z wyjaśnieniami kierownika ŚDS, w jednym przypadku kierownik ŚDS pomagała w poszukiwaniu pracy dla uczestnika, który zgodnie z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności mógł i chciał podjąć zatrudnienie wyłącznie na pół etatu, aby sprawdzić swoje możliwości jednocześnie korzystając z zajęć w ŚDS. Uczestnik korzystał z usług ŚDS, w pełnym, zaplanowany w IPPWA zakresie. Kierownik ŚDS dodała, że uczestnik powinien mieć możliwość uczestnictwa w zajęciach co najmniej sześć godzin dziennie, co nie oznacza, że ma obowiązek uczestniczenia w ich przez pełne sześć godzin. Ponadto IPPWA przewidywał udział ww. uczestnika w zajęciach po

⁷² Jeden uczestnik był zatrudniony w Domu Pomocy Społecznej w Radomiu od 1 stycznia 2024 r. do 30 września 2024 r. na pół etatu w godz. 9–12:30 (w lutym 2024 r.) oraz w godz. 8–11:30 (od marca do września 2024 r.) na stanowisku pracownika gospodarczego. Natomiast drugi uczestnik zatrudniony był od 6 listopada 2021 r. jako nauczyciel języka angielskiego.

zakończeniu pracy. W drugim przypadku kierownik ŚDS wyjaśniła, że uczestnik pracował w soboty i niedziele. Samo zatrudnienie i osiągnięcie części celów wynikających z IPPWA nie powoduje automatycznego ustania przesłanek do uczestnictwa w ŚDS. Zadaniem domu jest również podtrzymywanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia i funkcjonowania społecznego. Dlatego kontynuacja wsparcia może mieć charakter utrwalający i profilaktyczny (zapobieganie nawrotom, stabilizacja).

(akta kontroli tom II str. 288-322, tom III str. 509-560)

W przypadku ww. uczestników informacje o zatrudnieniu potwierdzili ich pracodawcy, znajdowały się one również w IPPWA. W przypadku pozostałych 12 osób informacje o ich zatrudnieniu, odbywaniu stażu lub szkolenia nie znajdowały się w IPPWA z uwagi na brak wiedzy posiadanej przez kierownika ŚDS na ten temat.

(akta kontroli tom III str. 396-472)

2.5. W latach 2022-2024 kierownik ŚDS w każdym roku opracowała sprawozdanie z działalności domu w roku budżetowym⁷³. Sprawozdania przekazano terminowo, tj. do 15 lutego po okresie sprawozdawczym do Urzędu Miasta Radomia⁷⁴ oraz Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego⁷⁵. Za rok 2022 i 2023 sprawozdania przekazano do WPSMUW w wersji papierowej, a za 2024 rok za pośrednictwem CAS. Do UM za każdym razem sprawozdania były przekazywane papierowo. Zarówno do WPSMUW, jak i UM sprawozdania przekazywano w tym samym dniu. Sprawozdania zawierały wszystkie wymagane informacje, które były zgodne ze stanem faktycznym. Do sprawozdań nie zgłoszono wniosków i uwag, wynikających z analizy sprawozdań przez pracowników WPSMUW oraz UM.

(akta kontroli tom I str. 90-162)

2.6. W latach 2022-2024 ŚDS współpracował z innymi podmiotami w zakresie integracji społecznej swoich uczestników. Dom współpracował m.in. z: rodzicami i opiekunami uczestników (stały i indywidualny kontakt w zależności od potrzeb), organizacjami pozarządowymi (w zakresie organizacji spotkań i imprez okolicznościowych, organizacji spartakiad sportowych, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu), kościołami i związkami (w zakresie pomocy żywnościowej oraz udziału w imprezach okolicznościowych), placówkami oświatowymi⁷⁶ (wyjścia na wystawy, koncerty, spektakle) oraz innymi podmiotami⁷⁷. Współpraca nie miała sformalizowanego charakteru, tj. nie zawierano umów, porozumień z podmiotami współpracującymi. Współpracę dokumentowały m.in. prowadzone listy wyjść uczestników na różnego rodzaju wydarzenia. ŚDS nawiązywał również współpracę w kwestiach innych niż integracja społeczna, tj. takich jak współpraca z MOPS (w zakresie wydawania decyzji, przeprowadzania wywiadów środowiskowych, pomocy finansowej),

⁷³ Na podstawie § 25 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ŚDS, dalej: sprawozdanie.

⁷⁴ Dalej: UM.

⁷⁵ Dalej: WPSMUW.

⁷⁶ Zespół Szkół Muzycznych im. O. Kolberga w Radomiu.

⁷⁷ Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Radomiu, Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia” w Radomiu, Teatr Powszechny im. Jana Kochanowskiego w Radomiu, Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu, Miejski Ośrodek Kultury Amfiteatr, Miejska Bibliotek Publiczna w Radomiu.

poradniami zdrowia psychicznego, szpitalem psychiatrycznym, zakładami opieki zdrowotnej (stały i systematyczny kontakt z lekarzami), powiatowym urzędem pracy (w zakresie pozyskiwania informacji na temat ofert pracy, szkoleń, kursów).

(akta kontroli tom I str. 255-273)

2.6. W latach objętych w ŚDS pracownicy MOPS przeprowadzili kontrolę, która swoim zakresem obejmowała bieżące funkcjonowanie domu, a także wybranych aspektów prowadzonej dokumentacji oraz jakości świadczonych usług. W wyniku kontroli sformułowano zalecenia pokontrolne dotyczące: potwierdzania przez uczestników zapoznania się z IPPWA, niezwłocznego opracowywania IPPWA, opatrzenia karty zgłoszenia uczestnika datą sporządzenia oraz podpisami uczestnika i osoby wypełniającej kartę, podejmowania działań służących zwiększeniu frekwencji na zajęciach oraz dopilnowania szybkiego zatwierdzenia planu pracy domu na 2024 r. Z udzielonej MOPS odpowiedzi, jak i ustaleń kontroli wynika, że ŚDS zrealizował sformułowane zalecenia pokontrolne.

(akta kontroli tom I str. 12-21)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Według stanu na 21 lipca 2025 r. wewnątrz budynku ŚDS nie umieszczono informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy. Stanowiło to naruszenie § 18 pkt 3 rozporządzenia w sprawie ŚDS, w zw. z art. 6 pkt 1 lit. c ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami⁷⁸, z którego wynika obowiązek zapewnienia ww. informacji.

Kierownik domu wyjaśniła, że w budynku nie umieszczono ww. informacji, ale wykorzystywano rozwiązania alternatywne, polegające na wsparciu osób ze szczególnymi potrzebami przez pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego zgodnie z art. 7 ww. ustawy. Poinformowała, że podjęto działania mające na celu umieszczenie takiej informacji jeszcze w 2025 r.

Według stanu na 20 października 2025 r. w budynku ŚDS umieszczono informacje na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, w sposób wizualny i dotykowy tj. zamontowano tablice informacyjne z rozkładem pomieszczeń na każdym z pięter oraz przy każdym wejściu do poszczególnych pomieszczeń umieszczono tabliczki z opisem pomieszczeń. Informacje te zawierały opis alfabetem Braille'a.

(akta kontroli tom II str. 32-38, tom III str. 475-476, 498-508)

2. W latach 2022-2024 kierownik ŚDS zatrudnił dwóch pracowników ŚDS na stanowisku starszego instruktora terapii zajęciowej (przez cały ww. okres) oraz terapeuty zajęciowego (do 26 września 2023 r.), którzy nie spełniali wymogów określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia Rady Ministrów z 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych⁷⁹. Pracownik zatrudniony na stanowisku starszego instruktora terapii zajęciowej powinien legitymować się dyplomem zawodowym lub dyplomem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe. Natomiast pracownik zatrudniony na stanowisku terapeuty zajęciowego powinien mieć wyższe wykształcenie.

⁷⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 1411, ze zm.

⁷⁹ Dz. U. z 2024 poz. 1638,- ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie wynagradzania.

Kierownik domu wyjaśniała, że w przypadku starszego instruktora terapii zajęciowej, nie podjęto działań zmierzających do uzupełnienia kwalifikacji zawodowych, z uwagi na prawie trzydziestoletni staż w ŚDS. Od września 2025 r. ww. pracownik podjął naukę w zawodzie terapeuty zajęciowy. Natomiast terapeuta zajęciowy aktualnie legitymuje się wyższym wykształceniem⁸⁰. Z informacji uzyskanych od byłej kierownik ŚDS wynika, że starszy instruktor terapii zajęciowej miał uzupełnić swoje kwalifikacje zawodowe, lecz był to okres epidemii wirusa SARS-CoV-2, więc skupiono się na ochronie zdrowia i życia pracowników i uczestników.

(akta kontroli tom I str. 221, 253-254, tom II str. 330, tom III str. 496-497)

3. Dla dwóch psychologów (zatrudnieni od 1 stycznia 2021 r. oraz od 1 kwietnia 2023 r.) wchodzących w skład zespołu wspierająco-aktywizującego kierownik ŚDS lub upoważniony pracownik nie zorganizował i nie przeprowadził szkolenia dotyczącego treningu umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się, w przypadku osób z problemami w komunikacji werbalnej. Stanowiło to naruszenie § 23 ust. 2 rozporządzenia w sprawie ŚDS, który nakłada wymóg odbycia ww. szkolenia. Kierownik ŚDS wyjaśniła, że psychologowie nie prowadzą żadnych treningów w ŚDS.

W opinii NIK, zgodnie z art. 23 ust. 2 rozporządzenia w sprawie ŚDS, szkolenie z treningu umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się, w przypadku osób z problemami w komunikacji werbalnej, przeprowadza się dla wszystkich pracowników, nie tylko dla pracowników realizujących treningi. Dla tej grupy pracowników, ww. szkolenie przeprowadza się nie rzadziej niż raz na trzy lata. Ponadto w kontrolowanym okresie było prowadzone ww. szkolenie dla pozostałych pracowników.

(akta kontroli tom II str. 330-331)

4. W miesiącach od kwietnia do listopada 2022 r. wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego wynosił 9,5 etatu i był niższy od wymaganego § 12 ust. 1, 1a i 2 rozporządzenia w sprawie ŚDS. Zgodnie ww. przepisem dla uczestników domu typu A i B w tym uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu, wskaźnik ten powinien wynosić: w kwietniu 9,9 etatu, w maju 10 etatów, w czerwcu 10,1 etatu, w lipcu 10 etatów, w sierpniu 9,8 etatu, we wrześniu 10 etatów oraz w październiku i listopadzie 9,8 etatu.

Kierownik ŚDS wyjaśniła, że przyczyną tego był trwający kilka miesięcy nabór na stanowisko psychologa. Dodała, że w tego typu jednostce brak jest osób chętnych do pracy za wynagrodzenie zgodne z rozporządzeniem w sprawie wynagradzania.

Zdaniem NIK procedura naboru oraz brak osób chętnych do pracy nie może mieć wpływu na wskaźnik zatrudnienia zespołu wspierająco-aktywizującego, który w § 12 ust. 1, 1a i 2 rozporządzenia w sprawie ŚDS został określony na poziomie minimalnym. Pracownicy tego zespołu odpowiadają za prawidłowe realizowanie usług świadczonych uczestnikom w ramach ŚDS i zatrudnienie mniejszej liczby pracowników może mieć negatywny wpływ na jakość

⁸⁰ Od 26 września 2023 r.

świadczonych przez nich usług. Ponadto zgodnie z § 15 ust. 1 regulaminu organizacyjnego ŚDS⁸¹ to kierownik organizuje i koordynuje pracę ŚDS.

(akta kontroli tom I str. 274-276, tom III, str. 476)

5. W przypadku dziewięciu uczestników (z 15) objętych badaniem, które po raz pierwszy występowały o skierowanie do domu, zespół wspierająco-aktywizujący nie dokonał oceny możliwości zaproponowania im IPPWA oraz okresu, jaki będzie niezbędny na jego realizację. Stanowiło to naruszenie § 7 ust. 6 rozporządzenia w sprawie ŚDS.

Kierownik ŚDS wyjaśniła, że obecnie przestrzega aktualnego opracowywania IPPWA dla osób po raz pierwszy skierowanych do ŚDS. Wcześniej obowiązywała praktyka, że indywidualne plany były ustnie omawiane na posiedzeniach zespołu, a sporządzanie ich na piśmie następowało niezwłocznie po wpłynięciu do domu kolejnej decyzji administracyjnej.

Zdaniem NIK, ocena ta powinna być udokumentowana, gdyż dopiero na jej podstawie, przygotowuje się plan postępowania wspierająco-aktywizującego dla uczestnika. Zgodnie z § 7 ust. 7 rozporządzenia w sprawie ŚDS, dopiero po dokonaniu oceny oraz przygotowaniu IPPWA, uczestnik kierowany jest do domu na czas określony, niezbędny do realizacji planu.

(akta kontroli tom III str. 172-180, 384)

6. W okresie od stycznia 2022 do lutego 2023 r. nie prowadzono ewidencji zbiorczej uczestników, której obowiązek prowadzenia wynika z § 24 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ŚDS.

Kierownik ŚDS wyjaśniał, że ewidencja zbiorcza uczestników nie była prowadzona w 2022 r., ponieważ w roku objęcia funkcji kierownika w ŚDS sukcesywnie kontrolowała różne zadania, opracowywała zarządzenia i umowy, ewidencjonowała obowiązujące zarządzania i umowy. Dopiero 10 stycznia 2023 r. opracowała zasady ewidencjonowania uczestników domu. Proces sporządzenia ewidencji zbiorczej, z uwagi na inne obowiązki służbowe, trwał do 17 marca 2023 r., kiedy to opracowany został ostateczny kształt tego dokumentu. Aktualnie na bieżąco prowadzona jest ewidencja zbiorcza uczestników ŚDS. W opinii NIK, prowadzenie ewidencji zbiorczej, której celem jest dokumentowanie usług świadczonych w domu, powinno być traktowane na równi z innymi obowiązkami związanymi z prowadzeniem ŚDS i wynikającymi z przepisów prawa powszechnie obowiązującego.

(akta kontroli tom II str. 519-535, tom III str. 484-487)

7. Od marca 2023 r. do grudnia 2024 r. tj. w miesiącach, w których prowadzono już ewidencję zbiorczą uczestników, nie zamieszczono w niej informacji o okresie i przyczynie dłuższej niż dwutygodniowej nieobecności w domu, co było niezgodne z § 24 ust. 3 pkt 1 lit. a tiret 7 rozporządzenia w sprawie ŚDS. Kierownik ŚDS wyjaśniła, że już na etapie konstruowania ewidencji zbiorczej uczestników, uznała, że informacje na temat nieobecności uczestników mogą nie zmieścić się w tabeli. Są one na bieżąco sporządzane przez pracowników

⁸¹ Załącznik do Zarządzenia nr 3179/2021 Prezydenta Miasta Radomia z 31 grudnia 2021 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego ŚDS, zmienionego Zarządzeniem nr 3728/2022 Prezydenta Miasta Radomia z 15 lipca 2022 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego ŚDS oraz Zarządzenie nr 937/2025 Prezydenta Miasta Radomia z 14 marca 2025 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego ŚDS; dalej: regulamin organizacyjny.

zespołu wspierająco-aktywizującego w formie notatek służbowych i przechowywane w dokumentacji indywidualnej uczestnika.

NIK nie zgadza się z interpretacją kierownika ŚDS. Zgodnie z § 24 ust. 3 pkt 1 lit. a tiret 7 rozporządzenia w sprawie ŚDS, to w dokumentacji zbiorczej powinny się znajdować informacje dotyczące okresu i przyczyny dłuższej niż dwutygodniowej nieobecności uczestnika w domu. Zdaniem NIK opracowane przez kierownik ŚDS wzory dokumentacji dotyczącej ewidencji zbiorczej powinny zawierać elementy wymagane rozporządzeniem w sprawie ŚDS.

(akta kontroli tom II str. 519-535, tom III str. 484-487)

8. Dziennik dokumentujący pracę terapeuty zajęciowego, prowadzącego zajęcia muzyczne, w dniach: 8-12 lipca 2024 r., 25-27 września 2024 r., 30 września – 4 października 2024 r., 1-11 października 2024 r., 12-15, 18-22, 27-29 listopada 2024 r. oraz 2-31 grudnia 2024 r., nie zawierał informacji wynikających z § 24 ust. 3 pkt 2 lit. a, d i e rozporządzenia w sprawie ŚDS. Zgodnie rozporządzeniem w sprawie ŚDS, obowiązek dokumentowania pracy pracownika zespołu wspierająco-aktywizującego, polega na odnotowywaniu w dzienniku danych takich jak: imiona i nazwiska uczestników, tematykę zajęć i sposób ich realizacji oraz ewentualne uwagi o realizacji zajęć i aktywności uczestników, ważne z punktu widzenia przebiegu indywidualnych planów postępowania wspierająco-aktywizującego.

Kierownik ŚDS nie знаła przyczyn zaistniałej sytuacji. Jednocześnie wskazała, że stwierdziła ten fakt podczas kontroli wszystkich dzienników prowadzonych w 2024 r.

(akta kontroli tom II str. 331, 519-535, tom III str. 85-105)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2022-2024 usługi świadczone przez ŚDS na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi odpowiadały obowiązującym standardom. Uczestnikom zapewniono usługi odpowiednie do ich potrzeb. Jednakże realizacja usług nie zawsze była zgodna z obowiązującymi przepisami wynikającym z rozporządzenia w sprawie ŚDS, tj. m.in.: wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego był niższy od wymaganego, w przypadku nowoprzyjętych uczestników zespół wspierająco-aktywizujący nie dokonał oceny możliwości zaproponowania indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego oraz okresu jaki będzie niezbędny na jego realizację, nie prowadzono ewidencji zbiorczej oraz nieprawidłowo dokumentowano pracę przez pracownika zespołu wspierająco-aktywizujący. Na dzień zakończenia kontroli budynek spełniał standardy stawiane ŚDS. Pracownicy ŚDS, za wyjątkiem dwóch osób, mieli odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe. Sprawozdania z działalności domu w roku budżetowym zawierały informacje zgodne ze stanem faktycznym i były składane terminowo. Dom współpracował z innymi podmiotami w zakresie integracji społecznej swoich uczestników.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

- Wnioski
1. Wprowadzenie mechanizmów mających na celu weryfikację prowadzonych dla pracowników ŚDS szkoleń, w tym szkolenia dotyczącego treningu umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się, w przypadku osób z problemami w komunikacji werbalnej.
 2. Dokonywanie i dokumentowanie przez zespół wspierająco-aktywizujący oceny możliwości zaproponowania indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego oraz okresu jaki będzie niezbędny na jego realizację, w przypadku nowoprzyjętych uczestników ŚDS.
 3. Umieszczenie w dokumentacji zbiorczej informacji dotyczącej okresu i przyczyny dłuższej niż dwutygodniowej nieobecności uczestnika w domu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 14 listopada 2025 r.

Kontroler

Mateusz Pastuszko
specjalista kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli

Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
p.o. Dyrektor
Konrad Kostępski

/podpisano elektronicznie/